

SENSORVEILEDNING

Emnekode:	SFB10613
Emnenavn:	Budsjettering og driftsregnskap
Eksamensform:	Skriftlig 4 timers eksamen. Hjelpemidler: Godkjent kalkulator
Dato:	7.1.2019
Faglærer(e):	Kari-Anne Fange
Eventuelt:	

Oppgave 1 (20%)

Flervalg	
Oppgave 1:	20 %
Oppgave	Riktig svaralternativ
Oppg 1.1	d
Oppg 1.2	a
Oppg 1.3	d
Oppg 1.4	a
Oppg 1.5	c
Oppg 1.6	d
Oppg 1.7	d
Oppg 1.8	a
Oppg 1.9	a
Oppg 1.10	c

Oppgave 2 (50%)

<u>Standardforbruk per enhet:</u>	
Råmaterialer (kg)	5
Standard pris per kg	100
Tidsforbruk (timer)	3
Standard lønnsats	250
Produksjon per år	12 000

	M.-avd	T.-avd	S/A-avd.	SUM
Indirekte variable kostnader	3 000 000	1 980 000	1 560 000	6 540 000
Indirekte faste kostnader	720 000	1 080 000	1 440 000	3 240 000

A	Forbruk råmaterialer per år (kg)	60 000
	Tidsforbruk per år (timer)	36 000

B	<u>Tilleggssatser:</u>	Variable	Faste	Sum
	Materialavd.	50,00 per kg	12,00 per kg	62,00
	Tilv.avd.	55,00 per time	30,00 per time	85,00
	S/A avd.	130,00 per enhet	120,00 per enhet	250,00

Beregn også faste tilleggssatser siden vi trenger disse senere i oppgaven.

C/D	Standardkalkyle	Ferdig- varer		Varer i arbeid
	Råmaterialer: 5 kg à kr 100 =	500,00		500,00
	Direkte lønn: 3 timer à kr 250 =	750,00	1,5 time à kr 250	375,00
	Materialavdelingen: 5 kg à kr 50 =	250,00		250,00
	Tilv.avd.: 3 timer à kr 55 =	165,00	1,5 time à kr 55	82,50
	Tilvirkningsmerkost	1 665,00		1 207,50
	Salgs- og adm.kostnader	130,00		
	Merkost	1 795,00		

E	Budsjett normalperiode:	
	Salgsinntekter	2 250 000
	-Merkost	1 795 000
	=DB	455 000
	-FTK	270 000
	=Overskudd	185 000

F	Beregning av standard mengde	
	Ferdigprodusert: 1 200 enheter à 5 kg =	6 000
	Nedgang varer i arbeid: 100 enheter à 5 kg =	-500
		5 500

G	Beregning av standard tid	
	Ferdigprodusert: 1 200 enheter à 3 t =	3 600
	Nedgang varer i arbeid: 100 enheter à 1,5 t =	-150
	Standard tid	3 450

H Materialregnskap

Virkelig mengde	5 700
Pv =	97

Standard- kostnader (1)	Virkelig kostn. vurdert til Ps (2)	Virkelige kostnader(3)	Mengdeavvik (1-2)	Prisavvik (2-3)
PsMs	PsMv	PvMv		
550 000	570 000	552 900	-20 000	17 100

Lønnsregnskap

Antall timer	3 600
Virkelige kostnader	864 000
Virkelig lønnsats	240,00

Standard- kostnader 1	For avviks- analysen 2	Virkelige kostnader 3	Tidsavvik	Lønnsats avvik

LsTs	LsTv	LvTv	(1-2)	(2-3)
862 500	900 000	864 000	-37 500	36 000

Direkte materialer

Her er det positivt prisavvik og negativt mengdeavvik.

Virkelig pris er kr 97 per kg. Dette kan skyldes større innkjøpsmengder som har gitt kvantumsrabatter, gunstig leverandørvalg eller innkjøpstidspunkt. Det kan skyldes fallende markedspriser på materialer, og det kan skyldes kjøp av materialer med dårligere kvalitet.

Mengdeavviket kan tyde på dårligere kvalitet. Virkelig forbruk er høyere enn standard. Dette betyr dårligere utnyttelse av råmaterialer, mer svinn enn forutsatt etc. Kanskje det er kjøpt inn materialer med dårligere kvalitet som dermed er billigere, men som det forbrukes mer av?

Direkte lønn

Lønnsatsavviket er positivt. Virkelig lønnsats er på kr 240, mens standard var kr 250. Dette kan skyldes lavere lønnsstigning enn forutsatt. Det kan skyldes bruk av billigere arbeidskraft (mindre kvalifisert dersom man antar at mindre kvalifisert arbeidskraft har lavere lønn), mindre overtid enn forventet etc. Tidsavviket er negativt. Man har mer tid enn standard.

Mindre kvalifisert arbeidskraft arbeider kanskje saktere? Det kan rett og slett skyldes mindre effektivitet, mer produksjonsstans etc.

I	Nedgang varer i arbeid	100	1 207,5	120 750
J	Nedgang ferdige varer (200)	200	1 665	333 000
K	Periodens tilvirkningsmerkost	1 877 250		
	Nedgang varer i arbeid	120 750		
	<hr/>			
	Tilv.merkost ferdige varer	1 998 000		
	Nedgang ferdige varer (200)	333 000		
	<hr/>			
	Tilv.merkost solgte varer	2 331 000		
L	Kalkulert dekningsbidrag	509 000		
	Avvik direkte kostnader	-4 400		
	Dekningsdifferanser	-29 050		
	<hr/>			
	Virkelig dekningsbidrag	475 550		
M	Virkelig dekningsbidrag	475 550		
	-FTK oppgitt	270 000		
	<hr/>			
	Produksjonsresultat	205 550		

N	1	2	3	Effektivitetsavvik	Forbruksavvik
	$(Ts \cdot k_s^{var})$	$(Tv \cdot k_s^{var})$	Virkelig	1-2	2-3

Variable	189 750	198 000	205 800	-8 250	-7 800
	3450*55	3600*55			

Effektivitetsavviket viser at virkelig tid er høyere enn standard tid.

Vi har vært mindre effektive på å produsere den mengden vi faktisk har produsert.

Forbruksavviket er negativt. VK kan være overproporsjonale, de kan skyldes større forbruk av indirekte produksjonsfaktorer (sløsing) eller prisstigning.

O/P Se B) for tilleggssatser

Standardkalkyle	Ferdig-varer	Varer i arbeid
Råmaterialer: 5 kg à kr 100 =	500	500
Direkte lønn: 3 timer à kr 250 =	750	1,5 time à kr 250 = 375
Materialavdelingen: 5 kg à kr 62 =	310	310
Tilv.avd.: 3 timer à kr 85 =	255	1,5 time à kr 85 = 127,5
Tilvirkningskost	1 815	1 312,5
Salgs- og adm.kostnader	250	
Selvkost	2 065	

Siden vi legger til kostnader ved lagerreduksjon vil selvkostmetoden gi et dårligere resultat siden vi også inkluderer faste kostnader i varelagervurderingen.

Oppgave 3 (30%)

LIKVIDITETSBUDSJETT		Mars
Innbetalinger		
Fra kunder	1 125 000	Alt på 15 dagers kreditt, dvs halvparten av salget i februar og halvparten i mars, inkl mva.
Utbetalinger		
Til leverandører	271 250	Kjøpet i februar inkl. mva. Alt er på 30 dagers kreditt.
Lønn	220 000	Utbetalt samme måned som den påløper.
Arbeidsgiveravgift	67 680	Arbeidsgiveravgift for lønn i januar og februar (ordinær 1. termin) + arbeidsgiveravgift på de 10 000 i opptjente feriepenger som utbetales til ansatt som slutter i januar.
Husleie	18 750	Husleie betales med mva i måneden de påløper.
Bilkostnader	37 500	Bilkostnader betales med mva i måneden de påløper.
Driftskostnader	250 000	Driftskostnader betales med mva i måneden de påløper.
Renter og provisjon KK	15 000	Oppgitt, betales 30. mars.
Sum utbetalinger	880 180	
Innbetalinger - Utbetalinger	244 820	
Likviditetsreserve IB	150 000	
Likviditetsreserve UB	394 820	
UB likviditetsreserve i % av salget i mars m/mva	37,07 %	
Kravet om en likviditetsreserve på minst 30 % av månedens salg inkl. mva er altså oppfylt for mars.		
b)		
Likviditetsreserven beregnes som kasse/bank beholdning + eventuell ubenyttet del av ramme på kassekreditt. Angir tilgjengelig "umiddelbar" likviditet.		
1) For å bedre den likviditetsmessige situasjonen kan man f.eks skyve innbetalinger nærmere og utbetalinger lengre ut gjennom å endre kredittider og andelen som kjøpes/selges på kreditt på kort sikt.		
2) Kortere kredittid på innbetalinger fra kunder og lengre kredittid på utbetalinger bidrar i så måte.		
3) Bedre lagerstyring i form av mindre beholdninger er et annet tiltak, dvs at varekjøpet begrenses til kun det som selges. Da bindes ikke eventuell likviditet i varelager.		
4) Videre kan man f.eks skyve på planlagte investeringer, man kan ta opp lån, holde tilbake utbytte, selge anleggsmidler osv.		
5) På lang sikt må man generere mer likviditet enn man forbraker, slik at f.eks kostnadskutt i form av rasjonalisering eller økning av inntekter gjennom økt salg osv er nødvendige tiltak.		